

**МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 226-24-45, факс: (044) 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua,
Код ЄДРПОУ 37567866, реєстраційний рахунок 35213015078737 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

04.05. 2018 № 393/0/131-18/173

На № _____ від _____

**Структурні підрозділи з питань
соціального захисту населення
обласних та Київської міської
державних адміністрацій**

Про забезпечення розвитку системи комплексної реабілітації (абілітації) осіб (дітей) з інвалідністю, дітей віком до двох років (включно), які належать до групи ризику щодо отримання інвалідності

З метою забезпечення розвитку системи комплексної реабілітації (абілітації) осіб (дітей) з інвалідністю, дітей віком до двох років (включно), які належать до групи ризику щодо отримання інвалідності, Мінсоцполітики продовжується робота в частині створення відповідних умов, а саме:

I. Наказом Мінсоцполітики від 14.03.2018 № 355 „Питання комплексної реабілітації осіб з інвалідністю”, зареєстрованим у Міністерстві юстиції 04.04.2018 р. за № 401/31853 **(далі – Наказ № 355)**, затверджено Зміни до Типового положення про центр комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю, затвердженого наказом Мінсоцполітики від 09.08.2016 № 855, зареєстрованим в Міністерстві юстиції 01.09.2016 за № 1209/29339, що врегульовують наступні питання:

1. Реабілітаційна установа (центр комплексної реабілітації) може забезпечувати отримувачів реабілітаційними послугами не лише у формі тимчасового перебування, але і в умовах стаціонарного режиму (постійного перебування).

2. Надається можливість утворювати установи (зокрема шляхом їхньої реорганізації) для надання послуг з комплексної реабілітації для певної нозології, зокрема для осіб (дітей) з інвалідністю внаслідок інтелектуальних порушень або з порушенням зору або порушенням опорно-рухового апарату тощо. У зв'язку з цим застосовуються слова „*та/або*” у тексті завдання установи. **Наприклад, може бути: Комунальна реабілітаційна установа «Центр комплексної реабілітації для осіб (дітей) з інвалідністю внаслідок інтелектуальних порушень».**

3. Надавати (установами) отримувачам лише ті види реабілітаційних послуг (заходів), яких вони за рішенням реабілітаційної комісії установи об'єктивно потребують.

Довідково:

Статтею 26 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю передбачено, що держави-учасниці організують, зміцнюють та розширюють комплексні абілітаційні та реабілітаційні програми, особливо у сфері соціального обслуговування, таким чином, щоб ці послуги та програми починали реалізовуватися якомога раніше й ґрунтувалися на багатопрофільній оцінці потреб і сильних сторін індивіда.

Відповідно до частини другої статті 17 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» реабілітаційні установи здійснюють комплексну реабілітацію осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю шляхом реалізації, зокрема, медичних, фізичних, психологічних, педагогічних, професійних та інших заходів відновлювального характеру, спрямованих на попередження прогресування патологічного процесу, усунення чи максимально можливої компенсації обмежень життєдіяльності, відновлення здоров'я та трудових навичок осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, корекцію психічних процесів, здобуття ними освіти, їх трудову зайнятість незалежно від категорії і причин інвалідності.

Законом України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» визначено поняття «попередження інвалідності», що передбачає здійснення комплексу медичних, гігієнічних, фізичних, педагогічних, психологічних, професійних та інших заходів, спрямованих на профілактику переходу захворювання, наслідків травми або вади в інвалідність особи або на зменшення тяжкості інвалідності. Це поняття стосується, зокрема дітей віком до двох років (включно), які належать до групи ризику щодо отримання інвалідності.

4. Реабілітаційна установа може сприяти у встановленні опіки чи піклування у разі визнання особи з інвалідністю внаслідок інтелектуальних порушень недієздатною або якщо її дієздатність обмежена. При цьому така норма не є новою, оскільки вона перенесена з наказу Мінсоцполітики від 15.02.2016 № 112, що втратив чинність.

5. Визначаються чіткі умови щодо надання транспортних послуг отримувачам, які проходять реабілітацію в установі. Така деталізація є вкрай необхідною, оскільки чинна норма може трактуватися, як перевезення отримувачів послуг по всій території України, враховуючи при цьому те, що державні реабілітаційні установи можуть приймати осіб з будь-якого регіону.

6. Реабілітаційним установам надається можливість визначення загальної спрямованості реабілітаційного процесу та її складових з урахуванням особливостей своєї діяльності.

При цьому, реалізація передбачених установою напрямів може забезпечуватися різними формами організації реабілітаційного процесу та видами реабілітаційних послуг, серед яких можуть бути денний догляд, соціальний супровід, денна зайнятість тощо.

7. Виходячи з особливостей організації реабілітаційного процесу, установам (центрам комплексної реабілітації) надається можливість самостійно визначати і затверджувати мережу реабілітаційних груп (за потреби) або їх не формувати (тобто у випадку застосування індивідуальних графіків отримання послуг).

При цьому установа може комбінувати у своїй діяльності обидва (вказані) організаційні підходи, виходячи з потреб кожного клієнта.

У разі формування мережі груп їх наповнюваність повинна визначатися відповідно до нормативів виробничого навантаження працівників, за якими вони закріплюються.

II. На підставі Наказу № 355 визнано такими, що втратили чинність, деякі накази Мінсоцполітики, зокрема:

від 15.08.2013 № 505 „Про затвердження Типового положення про центр соціальної реабілітації дітей-інвалідів”, зареєстрований в Міністерстві юстиції 02.09.2013 за № 1511/24043 (зі змінами);

від 06.04.2015 № 379 „Про затвердження Типового положення про центр професійної реабілітації інвалідів”, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 16.04.2015 за № 425/26870;

від 15.02.2016 № 112 „Про затвердження Типового положення про реабілітаційну установу змішаного типу (комплексної реабілітації) для осіб з інвалідністю внаслідок інтелектуальних порушень”, зареєстрований в Міністерстві юстиції 03.03.2016 за № 338/28468.

від 31.03.2015 № 352 „Про затвердження Соціальних нормативів у сфері надання реабілітаційних послуг інвалідам та дітям-інвалідам”, зареєстрований в Міністерстві юстиції 10.04.2015 за № 408/26853;

Рішення (про визнання такими, що втратили чинність, зазначених наказів Мінсоцполітики) прийнято з метою реалізації Мінсоцполітики та місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування єдиної державної політики у сфері комплексної реабілітації (абілітації), а також спрощення організації та вдосконалення діяльності реабілітаційних установ.

Наявність **єдиного, універсального та зрозумілого для практичного застосування документу** (тобто Типового положення про центр комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю) дає можливість засновникам та керівникам реабілітаційних установ створювати належні умови для ефективного їх функціонування, що передбачає, зокрема можливості права вибору, надання саме тих послуг, що потребують отримувачі тощо.

III. Враховуючи те, що на підставі Наказу № 355 визнано такими, що втратили чинність, накази Мінсоцполітики від 15.08.2013 № 505, від 06.04.2015 № 379, від 15.02.2016 № 112, Мінсоцполітики прийнято рішення (**Наказ Мінсоцполітики від 10.04.2018 № 491**) визнати такими, що втратили чинність (втратили актуальність), накази Мінсоцполітики:

від 31.10.2016 № 1252 *„Деякі питання діяльності реабілітаційних установ для осіб з інвалідністю”* (Примірні штатні нормативи чисельності працівників центру соціальної реабілітації для дітей з інвалідністю, центру професійної реабілітації для осіб з інвалідністю).

від 10.01.2017 № 25 *„Про затвердження Примірних штатних нормативів чисельності працівників реабілітаційної установи змішаного типу (комплексної реабілітації) для осіб з інвалідністю внаслідок інтелектуальних порушень”*.

Нагадуємо, що організаційні питання стосовно направлення, зарахування отримувачів до реабілітаційних установ державної та комунальної форми власності вирішуються в рамках:

- *Порядку надання інвалідам, дітям-інвалідам і дітям віком до двох років, які належать до групи ризику щодо отримання інвалідності, реабілітаційних послуг*, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31 січня 2007 року № 80 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 11 грудня 2013 року № 921);

- наказу Мінсоцполітики від 28.07.2016 № 825 *„Про затвердження форм документів для отримання особами з інвалідністю та дітьми віком до двох років, які належать до групи ризику щодо отримання інвалідності, реабілітаційних (абілітаційних) послуг у реабілітаційних установах”*, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 28.07.2016 року за № 1121/29251.

Також інформуємо, що ті реабілітаційні установи, установчі документи яких ще не приведено у відповідність до Типового положення про центр комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю, затвердженого наказом Мінсоцполітики від 09.08.2016 № 855 (зі змінами), мають використовувати в практичній роботі наказ Мінсоцполітики від 03.10.2017 № 1576 „Про затвердження Примірних штатних нормативів чисельності працівників центру комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю”.

Довідково: незважаючи на те, що деякі (вищезгадані) накази Мінсоцполітики втратили чинність, установчі документи діючих реабілітаційних установ залишаються чинними до періоду, поки їх не буде приведено у відповідність до наказу Мінсоцполітики № 855.

У зв'язку з цим пропонуємо керівникам та засновникам реабілітаційних установ комунальної форми власності протягом 2018 року вжити організаційних заходів для запровадження моделі комплексної реабілітації.

Звертаємо особливу увагу на актуальність роботи реабілітаційних установ, що надають реабілітаційні (абілітаційні) послуги дітям з інвалідністю та дітям віком до двох років (включно), які належать до групи ризику щодо отримання інвалідності, оскільки їхня діяльність є вкрай важливою складовою реалізації державної політики у сфері інклюзивної освіти.

Реабілітаційні установи забезпечують необхідну попередню соціалізацію дітей, їхню психологічну та емоційно-вольову підготовку до переходу в інклюзивні освітні заклади. В подальшому, на етапі інклюзивного навчання, діти мають продовжувати отримання відповідних послуг в реабілітаційних установах, оскільки такий комплексний підхід підвищить успішність навчання.

Заклади освіти, інклюзивно-ресурсні центри та реабілітаційні установи (комплексної реабілітації) повинні забезпечувати взаємну координацію Індивідуальної програми розвитку дитини та Індивідуального плану реабілітації (внутрішнього документу реабілітаційної установи).

Просимо довести інформацію, викладену у цьому листі, та зазначені нормативні документи до відома:

- управлінь (праці та) соціального захисту населення місцевого рівня; реабілітаційних установ;
- органів (департаментів, управлінь) освіти, охорони здоров'я, сім'ї та молоді (регіонального, місцевого рівня), а також підпорядкованих їм закладів;
- виконавчих комітетів районних, міських, районних у містах рад, рад об'єднаних територіальних громад;
- райдержадміністрацій;
- громадських об'єднань, що опікуються питаннями захисту прав осіб з інвалідністю.

Про проведену роботу просимо інформувати Мінсоцполітики в термін до 01.06.2018 року.

Додатки:

копія оновленої редакції Наказу Мінсоцполітики № 855 (з урахуванням Змін, затверджених Наказом № 355);

копія Наказу № 355;

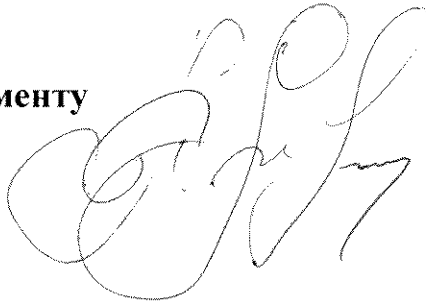
порівняльна таблиця до Змін, затверджених Наказом № 355 (з метою спрощення розуміння відповідних змін);

копія Наказу Мінсоцполітики від 10.04.2018 № 491.

копія Наказу Мінсоцполітики від 03.10.2017 № 1576.

З повагою

**В. о. директора Департаменту
соціального захисту
осіб з інвалідністю**

Роман ПИЛИПЕНКО